

Jak Si Hrajú

...aneb báječný svět hraček

2011

Věnováno všem, kdo si nepřestávají hrát...

Děvčata a kluci, už po šesté vychází katalog s vašimi obrázky. Tedy, aby bylo jasno, je jich jen sto. Zveřejnit všech 7 022 obrázků, které od vás do konce března letošního roku přišly do kanceláře humanitární organizace ADRA, z pochopitelných důvodů nešlo. To by vznikla tak tlustá a těžká kniha, že by s ní měl co dělat i deváták Ondra z Příbrami, pro kterého jinak není problém vyzvednout až nad hlavu dokonce i pětadvacetikilový pytel sádry. Proč je tedy v katalogu jen obrázků sto? To je důležitá otázka a rád na ni odpovím.

Již po šesté organizuje humanitární organizace ADRA v České republice výtvarnou soutěž pro všechna děvčata a kluky ve věku od šesti do jedenácti let. Téma letošní soutěže znělo: Jak si hraji aneb báječný svět her a hraček. No a protože šlo o soutěž, byla sestavena speciální porota, která měla za úkol velmi důkladně vybírat ze všech došlých obrázků sto těch nejlepších. Z těch sta nejlepších prací pak nakonec vybrali porotci tři, které je nejvíc zaujaly a udělili jim první, druhé a třetí místo.

Samozřejmě, jak je známo, co se krásy týče, nebýváme my lidé vždy zajedno. Někdo má raději barvu zelenou, někdo dává přednost barvě fialové. Někdo si doma na stěnu raději pověsí zátiší s květinami než dramatický výjev řeckořímského zápasu. A je to tak dobře! I v samotné různosti pohledu na krásu může být krása. Ve výběru obrázků zaslaných do výtvarné soutěže však nešlo jen o samotnou krásu. Porotci zohledňovali, jak moc se výjev na obrázku drží daného tématu a také odhalovali, zda někdo „neopisoval“. (Opravdu se stalo, že z několika tříd přišly obrázky jako by okopírované z jednoho původního originálu.) Přihlíželi také ke schopnostem samotného autora obrázku. Schopnosti namalovat pěkný obrázek říkáme talent. Prostě tak, jako někdo má opravdu vlohy pro kreslení a malování, jiný má vlohy pro gymnastiku nebo zpívání. Něco o tom víme i my šnekové, že ano. Kupříkladu nevím o případu, že by se kdy pochodu Praha – Prčice účastnil nějaký šnek. Tedy pokud v to nepočítám jednoho poblázněného šneka, který obývá kopřivové zákoutí v Prokopském údolí v Praze. Ten se do Prčic vydal před třemi roky, ale dodnes není známo, jestli dosáhl cíle. Do kopřivového zákoutí v Prokopském údolí se už nikdy nevrátil. Rád na základě tohoto tragického příkladu ze šnečího života přiznávám, že my šnekové na pochodování talent určitě nemáme. Máme však jiné přednosti. Kupříkladu... kupříkladu, dokážeme spořádat kopřivové listy včetně stvolů, o hlávkách jarního salátu nemluvě. Na to tedy máme talent, že ano?

Že už by to vysvětlování stačilo? No, snad jsem toho zase tolik nenapovídal. Chtěl jsem vám jen objasnit, jak těžký úkol ve středu 5. dubna 2011 v kostele Církve adventistů sedmého dne, kde se nakonec podařilo všech 7 022 obrázků rozložit, porotce čekal. Myslím, že vybírali opravdu odpovědně. Nakonec se shodli na výběru obrázků, jež máte možnost vidět v katalogu. Jsou to samozřejmě jen kopie, to dá rozum, ale i originály vybraných výtvorů jsou právě v těchto dnech k vidění, a to přímo v Národním muzeu v Praze. Každý den tudy projde spousta návštěvníků a je dobře, že se z obrázků dovědí, jak si děti z České republiky hrají.

Výtvarnou soutěž i samotné výtvořené děti sledovali velmi pozorně i patroni soutěže a některé známé osobnosti. Neváhali se přitom mně - šneku Pepovi, znalci všech druhů umění, o svých názorech na malování a kreslení dětí svěřit. Že se jejich slova dostala až na stránky tohoto katalogu, je ovšem nepochybně především zásluha mé skromné maličkosti.

POROTA

Letos byla porota složena z pěti členů, které vám zde představujeme. Vybírali celý den ze 7022 obrázků.

Vybrat z takového množství ty nejhezčí, byl pro porotu těžký úkol. Podle čeho vybírala?

Jaká kritéria si stanovila?

Bára Nesvadbová, spisovatelka, hlavní patronka

6. ročníku výtvarné soutěže:

„Vybírala jsem podle toho, zda mě obrázek na první pohled oslovil, taková láska na první pohled. Zajímalo mě také zamýšlení se nad tématem a snažila jsem se zohlednit věk. Musím se přiznat, že rozhodování bylo velmi těžké, zvláště když víte, že každé dítě kreslilo srdcem a každé chtělo vyhrát.“

Národní muzeum - Evelína Hajíčková - vedoucí oddělení obchodu a marketingu:

„Hlavním kritériem výběru bylo pro mě zpracování tématu, jak se s ním dítě v daném věku dokázalo vyrovnat. Každé k němu samozřejmě přistupovalo jinak. Některé děti si hrají v přírodě, jiné tráví čas u počítače a další si hrají s hračkami. To všechno na obrázcích najdeme. Zajímalo mě také, jak dítě zaplnilo plochu, kterou mělo k dispozici, a celé výtvarné zpracování.“

Nakladatelství Fraus, s.r.o. - Mgr. Iva Hosmanová,
PR a Marketing Manager :

„Téma bylo „jak si hraju“, a proto jsem vybírala obrázky, na nichž je skutečně zobrazeno, jak si děti hrají. Dala jsem také na celkový dojem, jak na mě obrázek působí, jestli z něj vyzraňuje dětská radost, dětské zamýšlení. Vybírat bylo opravdu těžké. Přišlo tolik obrázků, až oči přecházejí.“

Bankovní institut vysoká škola - doc.RNDr. Jaroslava Pavelková, CSc., tajemník Katedry ekonomiky a managementu zdravotních a sociálních služeb:

„Důležité pro mě bylo, aby se na obrázku něco dělo, aby bylo naplněno téma a skutečně tam byly zachyceny hračky, s nimiž si děti hrají. Výtvarnou technikou jsem se příliš ovlivnit nenechala, protože každý může vyjádřit své pocity jinak. Ovlivňovala mě veselost, barevnost.“

Hana Pavlátová, výtvarnice a arteterapeutka:

„Byla jsem u všech ročníků této soutěže a můžu říct, že dětský výtvarný projev se nemění, mění se jen okolní vlivy. Letos tak například došly stovky medvídků Kuky. Svě favority jsem vybírala podle prvního dojmu, dále podle toho, jak bylo vyjádřeno téma, jak byla plocha pojednána barevně a zda se dítě projevilo osobitě. Děti totiž od sebe často obkreslují, nechají se ovlivnit okolím, proto mě zajímala originalita.“

Naši porotci mezi 100 nejúspěšnějšími obrázky

Nejoblíbenější obrázek Bítianky Nesvadbové

Hlavními patrony 6. ročníku výtvarné soutěže se stali:

BÁRA NESVADBOVÁ - spisovatelka

“Sedm tisíc obrázků. To snad ani není možné. Kolik dětí přemýšlelo, kolik dětí kreslilo a kolik jich chce vyhrát. Samozřejmě, že ceny by měly dostat všechny. Stejně tak, jako by všechny děti na světě měly mít dostatek hraček. A jídla. A střechu nad hlavou. Ale tahle planeta není vždycky šťastné místo k bytí. Nicméně jsem si jistá, že povinností každého dospělého ve střední Evropě, který děti má, je říkat jim, jak ideální jejich každoden může být. Byť třeba místo dvaceti panenek Barbie má jen dvacet vystřihovánek. Jen...

A povinností mojí, milou, je vám všem dětem, které se zúčastnily, ze srdce poděkovat. Za váš čas, za vaši péči a za vaši empatii k malým lidem, které asi nikdy v životě nepotkáte, nepozdravíte, ale díky Adře jste se nad nimi alespoň zamysleli. A to není málo.”

MILOŠ NESVADBA - herec, malíř

Děkujeme i dalším patronům, kteří projevili zájem o naši soutěž. Jsou jimi tyto známé osobnosti: herec **Petr Vacek** a modelka **Iveta Lutovská**, kteří s Adrou dlouhodobě spolupracují.

Dále známé maminky, (jejichž děti jsou na prvním stupni základní školy, či se na vstup do školy již připravují): moderátorka **Elen Černá**, herečka **Adéla Gondíková**, herečka **Bára Munzarová**, moderátorka **Tina Pletánková**, moderátorka **Světlana Witovská** a herečka **Zdeňka Žádníková**.

BÁRA NESVADBOVÁ s dcerou Bibiankou

Obrázek od Bibi (8 let, 2. třída)

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Od té doby, co jsem maminkou, mám neustálou potřebu se zapojovat jak do dětských, tak do charitativních projektů. Prozatím jsem vždy pomáhala jen lokálně, domovům pro mentálně handicapované klienty v Čechách, ale jak pořád více kolem sebe koukám, mám pocit, že být slepý vůči jiným světům, by bylo omezené a hloupé.

A přiblížit dětem střední Evropy život zcela jiný, je myslím dobrá cesta.

Co vás zaujalo na tématu: Jak si hraju aneb báječný svět hraček?

Volnost, kterou dětský svět poskytuje.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Jistě mu otevírá nesmírně krásný svět vlastní fantazie a také těší. A bezesporu i vzdělává. Vždyť není lehčí cestý se něco naučit, než skrze hru.

Bibi ne bavila matika a od té doby, co ji zkouší hroch, kterému pomáhají ostatní zvířata ze ZOO, počítá s radostí.

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Tuleně Pétu. A pak také panenku Harapese. Milovala jsem balet. Když mi však můj otec vysvětlil, že si mne Vlastimil nikdy nevezme, začala jsem panence říkat Haračuba.

Ale milovala jsem ji stejně.

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Právě toho tuleně. A pak knížky. Zrovna teď čtu Bibi moji hodně oblíbenou - Mluvící balík od Geralda Durella.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Ty, které baví mou dceru. Prošly jsme už mnoha obdobími, od medvídka Pú, přes Čtyřlístek až po dnešního Edwarda Cullena. Bibi si vždy vypráví příběhy, buduje svět nových hrdinů.

Jako malá jsem dělala to samé a málem mě nařkli ze schizofrenie.

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Snažím se i dneska. Bohužel nejsem moc manuálně zručná, ale pár panenek jsem už vytvořila.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Monopoly.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejchudší a s jakými nejbohatší děti?

Myslím, že děti všude na světě si hrají takřka s čímkoliv. Moje dcera je až příliš zahrnutá věcmi, ale nejraději si vystřihuje postavy z časopisů, takže i u dítěte relativně bohatého může vyhrát papír.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přínosný?

Pro celkový rozvoj.

Hrajete si ještě někdy?

S Bibi? Pořád.

ELEN ČERNÁ s dcerkou Amálkou a synem Deniskem

Denisek Valenta (I. třída)

Aminka Valentová (I. třída)

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Myslím, že je užitečné, když si děti uvědomí, že věci, které jsou pro ně samozřejmé, tak úplnou samozřejmostí nemusí být.

Co vás zaujalo na tématu: Jak si hraju aneb báječný svět hraček?

Spousta věcí: hračky jsou krásnou sondou do dětství a navíc věrně odrážejí dobu i její módu. Ráda si prohlížím historické hračky na výstavách, u těch z 20. století dětem ukazují, s čím si hrál jejich děda, nadšeně (a pro ně samozřejmě nepochopitelně) vykřikuju, že tady tu plechovou berušku jsem taky měla a pak jim vítězoslavně oznámím, že ze stejného Merkurů, co ho mají doma, jsem skládala já i děda. Navíc je to svět dětské fantazie a já se do něj díky dětem ráda vracím.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Kdo si hraje, nezlobí. Dětská hra napodobuje svět dospělých, takže se přes ni mohou učit nejen děti, ale i dospělým docela dobře nastavuje zrcadlo.

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Panenu Zuzanku a plyšáka koalu.

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Dodnes je obě mám, panenu i plyšáka koalu, o kterého teď pečuje Aminka. Moje maminka má na půdě skoro všechny naše oblíbené hračky a musím přiznat, že dodnes je to taková milá chvíle, když se v nich se sestrou příležitostně přehrabujeme a vzpomínáme. Každá hračka má totiž příběh.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Kreativní a vzdělávací. Stavebnice, hračky z řady Green science, které učí děti využívat recyklovatelné věci, líbí se mi i hračky podporující fantazii. Vadí mi v dnešní době, že je těžké najít kvalitně vyrobenou hračku, která opravdu vydrží. Čína nás zahlcuje věcmi na jedno použití, takže se obávám, že muzea hraček budou mít v budoucnu prázdnou...

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Jasně, šili jsme hadrové panenky, běžně oblečené na panenky - nouze naučila Dalibora ...

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Vybíjená a na schovku.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejchudší děti?

Děti jsou díky své fantazii schopné hrát si klidně i s klacíkem a šiškou celé hodiny a promítnout si do nich vše, co potřebují, takže nejspíš s tím, co je jim nejdostupnější.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejbohatší děti?

Paradoxně mi přijde, že čím luxusnější a samostatnější hračky, tím znuděnější dítě. Ale viděla jsem už ledacos-od plně a věrně zařízeného minidomečku po funkční minimercedes.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přínosný?

Hračky působí na psychické i fyzické funkce dítěte. Jak to shrnul pan doktor Matějček: hra je vážná věc a hračky nejsou jenom hračky. Jsou tak důležité, že stojí za chvíli zamýšlení.

Hrajete si ještě někdy?

Pořád!

TINA PLETÁNKOVÁ a její syn André

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Projekt výtvarné soutěže se mi líbí, protože učí děti už v nízkém věku přemýšlet o tom, že svět není vždy a všude láskyplný ani spravedlivý. Díky soutěži a povídání s učiteli nebo rodiči na dané téma, si děti uvědomují, že ne všichni vrstevníci žijí v tak ideálním světě jako my tady. U dětí tento projekt pomáhá rozvíjet empatii a vnímavost k ostatním.

Co vás zaujalo na tématu „Jak si hraju aneb báječný svět hraček“?

Děti na celém světě jsou na jedné lodi, a ať mají drahou hračku nebo vyrobenou panenku z vařečky, na kterou nejraději vzpomíná například moje maminka, může být hračka pro ně stejně hodnotná. Hračka je nedílnou součástí dětství, právě proto mě výběr letošního tématu velmi zaujal.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Hračka není o dokonalosti, ale o lásce k ní, hračky tedy podle mě mají zásadní význam pro budoucnost dítěte, protože je učí vztahu k věcem samotným. Jako příklad uvedu pohádku o zlobivém chlapečkovi, který rozdupal autíčko a Krteček ho potom nechal spravit. Přesně to odráží, jaký vztah ke hračkám děti mohou mít, ale velmi dobře vnímají, že chlapeček se nezachoval správně.

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Milovala jsem miniaturní věci. Vzpomínám si na malinkatý kočárek, do kterého se maximálně vešla snad jen pecka od meruňky. Vybavuje se mi také oblíbená autodráha a tank a pochopitelně panenka.

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Dokonce všechny! Pravda, většina z nich je na půdě v krabicích, ale jsou to věci, které nestárnou a které mi vždy připomenou kus mého dětství. Jsou nenahraditelné.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Není jich moc. Tím, že mám syna, mohu mluvit jen za klučičí hračky. Ale obecně se domnívám, že dnešní hračky jsou hodně prvoplánové - auta houkají, jezdí, zatáčejí, couvají pomalu jen na jeden dotyk. Obávám se, že takové hračky fantazii dítěte příliš nerozvíjejí. My nakonec stejně vždy skončíme u kostek, ze kterých stavíme bojová opevnění, garáže, přístávací dráhy...

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Neustále něco vyrábíme! Asi největším pokladem se stala loď, kterou jsme postavili ze špejlí, papírů, lepidel a všeho, co se doma našlo. Je to náš obrovský Titanic. Je to hračka, na které těžce pracovala celá rodina celý rok. Jinak můj syn vyrábí neustále něco, nejvíce ho potěší šrouby, dřevem, kladivem, lepenkami, baterkami, drátky, zkumavkami a technickými dárky, které by mnohdy ocenil domácí kutil či dospělý chlapík. Syn je momentálně něco mezi chemikem a vynálezcem-sestrojovatelem, slíbil mi, že vymyslí robota, který bude všechno za maminku dělat a zodpovědně na tom už pracuje.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Naprosto obyčejné věci. Vybaví se mi, jak rády jsme s kamarádkami chodily před barák a skákaly gumu, panáka, jak jsme prodávaly, vařily z hlíny a květin. Nevím, jestli tyto zážitky přinášejí dnešní doba.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejchudší děti a s jakými nejbohatší děti?

Nejchudší a nejbohatší? Nerozdělovala bych to. I dítě nejbohatších rodičů si může nejvíce vyhrát se skládáním papírových vlaštovek. Mnohem podstatnější je MNOŽSTVÍ. Velké množství hraček dítě demotivuje. Zkrátka neví, s čím si má vlastně hrát. Nikde také není psáno, jaká hračka dítě bude bavit a kterou bude milovat. A druhá podstatná věc: my, rodiče, přece učíme děti HRÁT SI, mít vztah k věcem a do určitého věku předkládat vhodné hračky.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přínosný?

Hračky jsou jakýsi nácvik dětí, jak se v budoucnu budou chovat k věcem, potažmo k lidem. Je potřeba, aby si od raného věku uvědomovaly, že za vším je práce, každou hračku někdo vymyslí, navrhne, vyrobí, zabalí do krabice, odveze do obchodu, vystaví v regálu. To všechno je práce. Stejně tak nikdo nemá tiskárnu na peníze a nemůže koupit vše, co děcko žádá. Peníze je třeba vydělat a opět za tím je práce. Nelze mít vše. Vážít si věcí, mít úctu k lidem, kteří věci vyrábějí. Vědět, co by za ty obyčejné špejle a papír daly děti na druhém konci světa, v tom všem vidím velký přínos projektu Adry.

Hrajete si ještě někdy?

Hrajeme si pořád! Vždyť je to nejmilejší učení!

BÁRA MUNZAROVÁ s dcerou Aničkou

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Myslím si, že je dobré, aby i naše děti, které jsou mnohdy doslova obklopené hračkami od svých rodičů, prarodičů a známých, děti, žijící povětšinou v dostatku a občas i v přebytku, věděly, že tento přepych není celosvětová norma a že je třeba si hraček a všech věcí, které je obklopují, vážit a nebrat tento stav jako samozřejmost.

Co vás zaujalo na tématu: Jak si hrajou aneb báječný svět hraček?

Jak se říká: „Kdo si hraje, nezlobí.“ Díky své dceři Aničce se opět ráda vracím do obrovského a nádherně barevného světa fantazie, do země bez hranic a moc ráda se nechávám zas a znovu vtahovat do všech tajuplných zákoutí dětské imaginace.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Velmi. Zaujetí a nasazení, které do hry děti umí vložit, zápal, víra v sebe sama, ale i důslednost - to všechno jsou kvality, které se nám všem později hodí a které zúročujeme i v dospělosti.

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Maminka mi nechala vyrobit dřevěný malý domeček se čtyřmi pokojičky, který jsem si postupně vybavila malým nábytkem pro panenky a u toho jsem vydržela dlouhou dobu. Přestavovala jsem, stěhovala, vyráběla svépomocí nové „kousky“ z papíru a těžko jsem se s touto hračkou loučila.

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Ano mám. Dva plyšáky a již zmiňovaný domeček.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Jsem konzervativce. Nejvíc unešená jsem ze „starých“ dřevěných hraček a hraček podporujících fantazii a fištrón. Třeba LEGO.

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Ano. Teď mě ale v téhle dovednosti Anička, díky výtvarnému kroužku, který od malička navštěvuje a díky skvělému vedení učitelek Montessori, s přehledem předčí. Teď se učím a obohacuji já od ní.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Většinou všechny, u kterých se dalo nějak pohybovat a taky trochu sportovat.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejchudší a s jakými nejbohatší děti?

Tak logicky, jistě podle financí. Myslím si ale, že takový obyčejný dřevěný koník může nabídnout bohatší svět fantazie a větší příležitost ke hře než dokonalá Barbie.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přínosný?

Ve všem. Děti, kterým je tento svět odepřen, nemají šanci „být dětmi“, a neprožijí si tedy to šťastné období, kterému každý z nás, kdo jsme si ho ve spokojenosti vychutnali, vděčíme za to, jací jsme.

Hrajete si ještě někdy?

Já se tím dokonce živím. A baví mě to.

ZDĚŇKA ŽÁDNÍKOVÁ s dcerkou Andrejkou a Janičkou

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Nenapadá mne, proč nepodpořit cokoli, co jakkoli pomůže, byť třeba jen mediálně, zviditelnit organizace a projekty, které pomáhají, ať už dětem nebo potřebným lidem kdekoli na světě.

V čem vás zaujalo téma: „Jak si hraju aneb báječný svět hraček“?

Myslím, že by mnohé české děti překvapilo, s čím a jak si hrají jiné děti v nesrovnatelně horších sociálních podmínkách. A co si budeme povídat, dokud nemáte srovnání, berete tu svou životní realitu jako normální, standardní a klidně si na ni i postěžujete, pokud se vám nezdá úplně ideální. Srovnání je někdy lékem na přehnané požadavky dnešní doby.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

V dnešním světě se ono pomyslné ostří rozevírá čím dál intenzivněji. Velmi často je hraček - a i materiálního dostatku - nadbytek, nebo není téměř nic. Snažím se ve své rodině vysvětlovat, že nejde o množství hraček nebo o to, jaká je právě „in“, ale o kvalitu, kterou s sebou hračka nese, a jestli potěší i v průběhu let - ne jen jednorázově. Svět inklinuje k jednorázovému použití čehokoli a já se tomu snažím bránit, co jen to jde.

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Mojí nejoblíbenější hračkou byla veliká panna s chernlonovými vlasy, které se nedaly česat, nicméně já jsem se o to celé dětství znovu a znovu pokoušela. Stále ji mám, i když už je ostříhaná - já to ale nebyla! Dodnes se hádám se svou pětatřicetiletou sestrou, kdo že ji připravil o účes.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Společenské hry pro celou rodinu. Dostihy a sázky, všelijaké poznávací hry. Naopak úplně mě mívá lego apod. Máme prostě holčičky. Nejoblíbenější je loutkové divadlo.

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Určitě jsme vyráběly nějaké hračky ve škole, ale už si ani nepamatuji, jak dopadly.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Nejmilejší a na prvním místě stále vedoucí byla hra na princeznu. Vždycky to dopadlo dobře a měla jsem spoustu princů.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejchudší děti?

Myslím, že hračkou v určité chvíli může být cokoli - i umělohmotná láhev nebo kus dřeva. Fantazie nezná omezení.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejbohatší děti?

David Beckham prý svému synovi koupil poslední zmenšený model Hummeru v přepočtu za ...moc peněz.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přírůstek?

Hračky a děti patří neodmyslitelně k sobě, jen si myslím, že je třeba je naučit si s nimi hrát. Jak už to psal Karel Čapek ve „Vyprávění o kočičce a pejskovi“, pamatujete si pohádku o panence, která tak teskně plakala, protože ji holčička odhodila a nechtěla si s ní už hrát.

Hrajete si ještě někdy?

Když to jde, hraju si holkama, ale roli princezny už mi nepřidělují. Jsem král, princ, nebo to maximálně dotáhnou na čarodějnici.

SVĚTLANA WITOUŠKÁ se synem Viktorkem

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Výtvarnou soutěž Adry jsem se rozhodla podpořit proto, že tento projekt považuji za velmi přínosný a potřebný. Naše děti si díky němu můžou uvědomit, že ne všechny děti na světě mají doma hračky. Možná si začnou těch svých vážit a třeba začnou doma s rodiči mluvit o tom, jak dětem, které si hračky nemůžou dovolit, pomoci.

Co vás zaujalo na tématu: „Jak si hraju aneb báječný svět hraček“?

Projekt mě zaujal tím, že může dětem rozšířit obzor a zároveň pomoci dobré věci. Doma máme čtyři děti a vím, jak důležité jsou v jejich životě hračky.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Hračky a svět hraček dětem rozvíjí fantazii. Mají něco, o co se už od malička musejí starat a vážit si toho. Hračky jsou určitě důležitou součástí života dětí, ale i dospělých. Bez nich by byl svět méně barevný a zábavný.

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Nejoblíbenější hračkou byla „čůrací panenka“. Do ramene se jí nalila voda a ona se potom vyčůrala, když se jí zmáčklo břicho. Byla jsem z ní tak nadšená a hrála si s ní tolik, že trouchnivěla a čůrala pomalu už i rukama.

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Čůracího chlapečka, medvídku z olympiády, kterého mi přivezli rodiče, a také autíčko na ovládání. Jako malá jsem měla ráda auta. Táta měl totiž dvě dcery, takže mu nezbylo nic jiného, než aby zasvětil do kouzla autodráhy a autíček své princezny.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Tím, že mám syna, mám pocit, že pro holky je menší výběr než pro kluky. Zaujala mě hračka, kdy autíčko se dá už ovládat laserem. Kluci z toho musí být nadšení a věřím, že si s tím i vyhrají. Pro holky si představuju takové jednorázové hračky - od žehliček, praček až po kuchyňky.

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Jéje, vždyť moc hraček z mého dětství nebylo. Na panenky jsme si šily oblečky, dělaly jsme zvířátka z kaštanů, vystřihovaly jsme panenky a oblékaly je do papírových šatiček.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Jako malá jsem mílovala vybíjenou, na třetího, skákání přes gumu, skákání panáka. Všechno mělo a má své kouzlo.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejchudší děti?

Myslím, že to bude míč. Nedá se jen tak rozbít, může si s ním hrát hodně dětí najednou, dá se s ním hrát mnoho her, vydrží několik let...

S jakými hračkami si podle vás hrají nejbohatší děti?

Tak vždy záleží na rodičích, co dětem koupí, ale předpokládám, že čím bohatší rodiče, tím dražší dárky. Dokážu si představit vrtulníky na ovládání a podobné hračky.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přínosný?

Nejvíce dětem rozvíjí fantazii právě hračky, hry. Děti se učí o hračky starat a pak se v dospělosti chovají k ostatním věcem jako v dětství právě k hračkám.

Hrajete si ještě někdy?

Hrajeme si často doma, jedna z nejoblíbenějších her jsou Aktivity, stolní hry, Osadníci z Katanu, hra Česko a další. Naše domácnost je plná technických věcí, aut, stolních a karetních her. Někdy si říkám, že by trochu růžové holčičí barvy neuškodilo.

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Protože si myslím, že každá pomoc je dobrá. A tato forma - kdy mé dítě nakreslí obrázek a já jako pro lidi známá tvář projekt podpořím, je to nejmenší, co můžu udělat. A udělám to ráda, protože jde o děti.

Co vás zaujalo na tématu: Jak si hraju aneb báječný svět hraček?

Člověk si hraje vlastně celý život. Nejdřív se svými hračkami tráví dětství a pak v podobě koníčků pokračuje dále. Já si dnes hraju na jevišti.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Nevím, jak to bylo u mě, ale u Nelinky pozoruju, že jí to velmi rozvíjí fantazii. Vypráví si sama. Hraje a mluví za všechny panenky, občas slyším i sebe :-).

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Já měla takového hadrového kašpárka. Měl několikrát přišívanou hlavu a poztrácené rolničky. Zbyla mu asi jenom jedna. Spala jsem s ním celé dětství, ale samozřejmě na něj později zapomněla. Šokovala mě moje maminka, když ho po třiceti letech vytáhla a dala ho Nelince na hraní. Tehdy jsem si na všechno vzpomněla. Pochopitelně jsem ho Neluš na hraní nedala a schovala jsem ho, aby mi ho nezničila :-)).

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Kašpárek není jediná hračka z dětství. Ještě jsem měla panenku Pavlínu a hlavně černouška. Toho jsem měla také moc ráda. Byla to zvláštní černá panenka, tehdy velmi neobvyklá, na kterou jsme s babičkou pletly a háčkovaly různé oblečky. Dnes jsme na černochy všichni zvyklí, ale tehdy jsem snad živého viděla až v Praze ve škole. Díky téhle panence jsem byla jedinečná. Neměla ji žádná kamarádka.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Musím říct, že mám radost, že se znovu vrací naše staré nostalgické hračky typu Merkur, Igraček. To mě baví. Ale musím uznat, že i takové Lego dělá s dětmi neuvěřitelné věci. Vydrží u toho hodiny.

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

To si nepamatuji, možná něco ve škole. S Nelinkou ale vyrábíme takové andělíčky na Vánoce a různé věci ze zapékací modelíny.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Pamatuju si na kolektivní hry venku, kdy nás jezdilo dvacet na kolech, hráli jsme na celníky a podnikali různá pátrání. Stanovali jsme u sousedů na zahradě, koupali se v rybníku. Jsou to krásné vzpomínky.

S jakými hračkami si podle vás hraji nejchudší a s jakými nejbohatší děti?

Nevím. Možná je to stejné. Potřebují postavičky a kluci třeba auta. A buď je to hezké, drahé, moderní, nebo ze slámy, dřeva a tvrdé hlíny. Fantazie v dětských hlavičkách je obrovská.

Hrajete si ještě někdy?

Já si díky Neluš hraju často. Když u nás není bratrův syn Tediík, tak potřebuje partáka. Raději s ní ale něco tvořím.

ADÉLA GONDÍKOVÁ s dcerou Nelinkou

PETR VACEK se synem Eliášem

Proč jste se rozhodl podpořit výtvarnou soutěž Adry?

S Adrou spolupracuji už dlouho a mám k této organizaci naprostou důvěru. Nápad s výtvarnou soutěží mi přijde výborný, protože děti se vlastně jen tak mimochodem během kreslení dozvědí spoustu zajímavých a potřebných informací.

Co vás zaujalo na tématu: Jak si hrají aneb báječný svět hraček?

Zajímá mě, jestli děti budou kreslit také hračky, které se nedají koupit v obchodě. Takto jsem to měl já, když jsem byl malý – nejvíce mě bavilo hrát si s nejrůznějšími věcmi. Zajímá mě, co dnešní děti považují za nejlepší hračky.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Hrozně moc. Hrou se člověk učí. Jako skaut si pamatuju, že jsme se ve skautském oddíle učili důležité vlastnosti právě díky hře. Ať už to byl smysl pro fair play, pomoc druhým nebo rozhodování se.

Jakou hračku jste měl jako dítě nejraději?

Dodnes mi chybí moji plyšáci, se kterými jsem dělal neuvěřitelné pokusy, když jsem si hrál na lékaře – neustále jsem jim něco přišíval, zavazoval a podobně.

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Moje maminka mi je všechny už dávno vyhodila, ale ve vzpomínkách je mám pořád.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Stále je u mě favoritem Lego, protože velmi silně podporuje kreativitu, jemnou motoriku, fantazii. V poslední době si rád s dětmi hrají s magnetickými kuličkami.

Zkoušel jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Ani už nevím, ale je pravda, že jsme si dělali z papíru závodní auta, do nich jsme pak foukali. Bylo to celkem namáhavé, ale nám ta trpělivost a závodění vydržely opravdu dlouho.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Měl jsem rád hry ve skautském oddíle, rád jsem si hrál na doktora s plyšáky, hračku jsem si byl schopný vyrobit z čehokoliv.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejchudší a s jakými nejbohatší děti?

Tak to nevím, ale zjistil jsem díky své dceři jednu podstatnou věc. Moje děti měly a mají hodně hraček, to má myslím snad každé dítě v naší republice. Jednou jsme jeli s rodinou na dovolenou a Hanička si celou dobu hrála s kamínky, dřívky, klacky, listy a dalšími věcmi, co venku našla a vůbec si na své hračky, co si doma zabalila do tašky, ani nevzpomněla. To byl pro mě důkaz, že děti si dokážou hrát se vším a je dobře, pokud jim dáme i tuto možnost hrát si venku s tím, co najdou. Stejně ale u svých dětí vidím rivalství týkající se hraček a věcí, které vzniká mezi vrstevníky – jeden má luxusní telefon a ti druzí po něm už také touží. Najednou se v tom světě hraček ty propastí nějak otevírají.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přínosný?

Učí nás všemu, co do života potřebujeme – vztahu k věcem, k lidem, učí nás vlastnostem, péčí o věci a mnoho dalšího.

Hrajete si ještě někdy?

A jak rád! A zneužívám k tomu svoje děti. Momentálně je u nás favoritem vláček a dřevěné koleje.

IVETA LUTOVSKÁ s holčičkou z Keni

Proč jste se rozhodla podpořit výtvarnou soutěž Adry?

Protože této organizaci věřím, znám lidi, kteří tam pracují, a vím, že mají svou práci rádi, pracují svědomitě a hlavně pomáhají ostatním.

Co vás zaujalo na tématu „ Jak si hraju aneb báječný svět hraček“?

Vybaví se mi dětství, ke kterému hračky pochopitelně neodmyslitelně patřily. Zaujalo mě na tématu to, že na první pohled je zřejmé, že má dětem říci, že ne všechny děti na světě mají hromadu hraček jako tady a že je určitě třeba si jich vážit.

Jak může vztah ke hře a hračkám ovlivnit člověka pro budoucnost?

Zásadně. Hrají si rády děti a stejně tak dospělí, kteří vlastně také neustále někde soutěží - ať v práci nebo třeba na společenských akcích. Hravost je pro každého přirozená a na věku opravdu nezáleží. Záleží jen na tom, jakým pravidlům hry se odmala učíme a jakému vztahu k hračkám. Ten se totiž v budoucnu promítne do vztahu k věcem kolem nás.

Jakou hračku jste měla jako dítě nejraději?

Milovala jsem panenku Verunku, kterou mám dodnes schovanou.

Máte schované nějaké hračky z dětství?

Téměř všechny, které přežily. Ne, že bych se k nim chovala špatně, ale s některými jsem si hrála tolik, až prostě odešly.

Jaké hračky dnešní doby vás oslovují?

Líbí se mi panenky, které pláčou, smějí se a hlavně vypadají jako opravdová miminka. Musí to být pro holčičky radost takovou panenku mít.

Zkoušela jste někdy vyrobit vlastní hračku?

Vlastní hračku jsem nikdy nevyrobila, pokud nepočítáme kaštanová zvířátka. Akorát jsem se pokoušela na své panenky šít oblečení.

Jaké dětské hry vás nejvíce bavily?

Se svým bratrem jsem si často hrála na obchod nebo na poštu. Role zákazníka a prodavače jsme si pravidelně střídali.

S jakými hračkami si podle vás hrají nejbohatší a nejchudší děti?

Nejbohatší děti mají podle mě tolik hraček, že je paradoxně zaujme úplně obyčejná věc - ať už jsou to skládací čepice z papíru nebo právě zvířátka z kaštanů. Nejchudší děti, které jsem viděla, byly v Keni, a hrály si se starou pneumatikou z příkopu, za kterou běžaly a honily ji.

V čem je podle vás svět her a hraček pro děti přínosný?

Pro jejich fantazii, představivost, utváření si vztahu k věcem.

Hrajete si ještě někdy?

Spoustu věcí se snažím brát jako hru, ale hračky už mám jen vystavené. Myslím, že se ke hraní vrátím až se svými dětmi.

HLAVNÍ PARTNER

**Iva Hosmanová, PR a Marketing Manager
Nakladatelství Fraus, s.r.o.:**

„Proč spolupracujeme s humanitární organizací ADRA právě při pořádání výtvarné soutěže? Protože nás tato soutěž každý rok obohacuje o nové poznatky, zážitky a pocity. Obrázky jsou pro nás klíčem k dětské duši, pomáhají nám pochopit jejich starosti, radosti a zprostředkují nám pohled na náš svět jejich očima. Všechny tyto poznatky se pak snažíme vtisknout našim knížkám, které připravujeme tak, aby v dětech podporovaly zvědavost a tvořivost.“

**NÁRODNÍ
MUZEUM**

**PhDr. Michal Lukeš, Ph.D., generální ředitel
Národního muzea:**

„V březnu jsme v Národním muzeu spustili projekt Hravého muzea. Snažíme se, aby se u nás cítili co nejlépe i naši nejmenší návštěvníci. Je smutné, že v některých koutech světa mají děti zcela jiné starosti, než jít s rodiči do muzea. I proto se podílíme na projektech Adry, aby se to změnilo.“

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

tiscali.cz

**Jan Václav Čep, Managing Partner a investor
společnosti TISCALI MEDIA:**

„Rádi podporujeme dobré věci a myslíme si, že by tak měl činit každý, kdo takové možnosti má. Letošní téma výtvarné soutěže Adry zní „Jak si hraju aneb báječný svět hraček“. Toto motto je nám blízké - Tiscali má totiž uživatele bavit. Zároveň nám ale nechybí vůle pomáhat tam, kde je to třeba. Proto je nám ctí, že můžeme být mediálním partnerem této záslužné akce.“

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Ředitel ADRA Jan Bárta v rádiu Regina, kde společně s patronkou soutěže Elen Černou představovali soutěž veřejnosti

Mgr. René Zavoral, ředitel Odboru komunikace a vnějších vztahů Českého rozhlasu:

„Český rozhlas podporuje veškeré aktivity, vedoucí k všestrannému rozvoji dětského posluchače. Je proto logické, že i výtvarná soutěž, zejména na tak krásné téma „Jak si hraju aneb báječný svět her a hraček“, našla v našem vysílání své místo. Jsem rád, že se můžeme podílet na seznamování dětí se složitými problémy dnešního rozvojového světa zábavnou formou. Přeji soutěži co nejvíce úspěchů.“

Jana Heřmánková, šéfredaktorka centrální redakce regionálního Deníku, VLP a.s.:

„Myslím, že v záplavě negativních zpráv, jichž je plné nejen mediální prostředí, má smysl psát o lidech, akcích a událostech, které pomáhají alespoň trochu změnit svět k lepšímu. Proto podporujeme charitativní projekty, proto Adru.“

Jana Marxtová, jednatelka Babytelevize.cz:

„Děti, hračky, tvořivost, pomoc druhým... to jsou hlavní body letošního ročníku výtvarné soutěže a jsou to i hlavní body naší internetové televize. I proto, ale nejen proto, jsme rádi, že tuto výjimečnou akci můžeme již podruhé podpořit. Doufáme, že naše reportáže alespoň trochu pomohou šířit její poselství do světa.“

Adéla Stolaříková, Content Manager:

„Portál www.zijemenaplno.cz je internetový průvodce aktivním stárnutím a zaměřuje se na cílovou skupinu 50+. Rodinná témata a aktivity pro vnoučata patří na našem webu k nevyhledávanějším. Proto pro nás bylo samozřejmostí podpořit dětskou výtvarnou soutěž organizace ADRA, která u dětí nerozvíjí pouze kreativitu, ale také jejich emoční inteligenci a sociální citění.“

Michal Kocourek, ředitel divadla a producent:

„Velmi nás těší, že můžeme vítěze výtvarné soutěže, pořádané organizací ADRA, odměnit vstupenkami na náš muzikál pro malé i velké diváky Bílý dalmatin. Skvěle koresponduje s tématem obrázků „Jak si hraju“, neboť jde o hravé představení z pohádkové říše, oslavující fantazii. S takovými projekty organizace ADRA nás spojuje ještě společná snaha odvést děti od televizí či monitorů počítačů a podporovat v nich vztah k tvořivosti i kultuře jako takové.“

Děkujeme vedení Kulturního centra Zahrada, že nám poskytují prostory na naše dětské dny, které uspořádáváme pro děti, jež se účastnily soutěže, stejně tak díky za prostory pro pořádání příměstských táborů.

Pracovníci humanitární organizace ADRA se díky práci v zemích jiných světadílů dovídají, jak si hrají děti odtamtud. A tak jsme si u nás řekli, proč bychom si o jejich zábavě a hraní ještě dřív, než si začnete prohlížet obrázky českých dětí, nepopovídali i s vámi. Určitě vás to bude zajímat. Tedy mě to zajímalo určitě.

ETIOPIE

Samuelovi je deset let. Čeští školáci v jeho věku bývají málem o hlavu vyšší. Samuel se totiž, stejně jako jeho kamarádi, dosyta zatím ještě nikdy nenajedl. Žije u svého strýce ve slumu na předměstí hlavního etiopského města Addis Abeba. Strýc se ukáže doma jen zřídka. Prý odchází vždy na delší dobu za prací. Samuela má na starosti především teta Anika. Ale ani ona doma moc nepobude. Chodí uklízet do domů bohatých lidí ve městě a zpátky přichází až za tmy. Samuel není v domku z vlnitého plechu sám. Na rohožích v rohu místnosti uléhá ke spaní ještě sedm vlastních dětí tety Aniky. Většinu dne prožívá Samuel na ulicích města s kamarády. Nebloumá však městem jen tak pro zábavu. Má za úkol shánět dříví na vaření. Dříví v Etiopii není nikdy dost. Samuel se musí často vydávat až do kopců za městem do eukalyptových hájů. Nosí odtud dolů do slumu na zádech suché větve.

Že by měl Samuel chodit do školy, na to si vlastně nikdo z jeho příbuzných ani nevzpomněl. Před rokem však do školy chodit začal. Jejich chatrč navštívil učitel a přemluvil strýce a tetu, aby chlapce do školy pouštěli. „Kolik nás to bude stát?“ zajímal se Samuelův strýc. „Vůbec nic,“ odpověděl pohotově učitel. „Nic?“ podivila se teta Anika. „Ano, vůbec nic,“ zopakoval učitel a dodal: „Naši školu navštívili lidé z Evropy a slíbili, že budou hradit náklady na vzdělání všech sirotků v okolí.“ Strýc se rychle chystal něco namítnout. Nezdálo se mu příliš důležité, aby Samuel chodil do školy. „K nošení dříví přece číst a psát umět nemusí,“ pomyslel si, ale nahlas neřekl vůbec nic. Jen mávl rukou, jako že je mu to vlastně jedno a vyšel ven před chatrč.

Od té doby chodí Samuel do školy. Sice ne zcela pravidelně, ale přece jen dvakrát či třikrát do týdne se ve své třídě objeví. Teta Anika se sice někdy zlobí, že chybí dříví na vaření, ale když Samuel snese z kopců dostatek větví na pár dní dopředu, může do školy jít. Samuel má školu rád. Zažije v ní spoustu legrace. Před školou, kterou postavila pro děti ze slumu jedna humanitární organizace, je taky hřiště. Tohle místo před školou má Samuel nejraději. Hraje na něm přes poledne, před odpoledním vyučováním, s ostatními kluky fotbal. Fotbal je Samuelova nejmilejší zábava. Jak rád běhá za míčem! A jde mu to. Nikdo na něj nemá. Když se zmocní míče, dokáže s ním proklíčkovat mezi ostatními hráči až k soupeřově brance. Dal už spoustu gólů dokonce i klukům z vyšších ročníků. Samuel viděl u sousedů v televizi, jak vypadá skutečný fotbalový míč. Paráda! U nich před školou hrají jen s takovým hadrovým klubkem omotaným starou punčochou. Když se klubko rozbije, umotají si hráči nové.

Kdybyste se Samuela zeptali, jaká je jeho nejmilejší hračka, vyzvedl by nad hlavu místo odpovědi na vaši otázku uprášené hadrové klubko. Ano, někoho to možná překvapí, ale hadrová napodobenina fotbalového míče je Samuelovou nejmilejší hračkou.

Proslýchá se, že si Samuelova talentu všimnul jeden slavný fotbalista. Před nedávnem přinesl do školy skutečný fotbalový míč a navrhnul dětem, aby si ho na plácku před školou hned vyzkoušely. Kdo by s takovým návrhem nesouhlasil! Na plácku před školou se tak odehrál první fotbalový zápas s opravdovým fotbalovým míčem. Fotbalista rozpoznal Samuelův talent hned v prvním okamžiku. „Z tebe něco jednou určitě bude, Samueli,“ ohodnotil chlapcův výkon fotbalista uznale. Slíbil, že se brzy za kluky ze slumu vrátí. Samuel se už nemůže dočkat, až se slavný fotbalista na jejich plácku znovu objeví. Že svůj slib nevyšlovil fotbalista jen tak do větru, potvrzuje velká krabice, kterou přinesli před několika dny dva muži. Krabice byla plná kopaček.

KEŇA

Keňa je africký stát. Na severu sousedí s Etiopií. Podél západní hranice s Tanzanií se rozprostírá velký národní park se slony, hrochy, žirafami, antilopami, zebry, pakoni, buvoly, levharty, opicemi, krokodýly, hyeny a lvy. Nedaleko odsud ve vesnici Itibo žije Robert. Narodil se jako sedmé dítě mamince Marii a tatínkovi Ělimu. Nebyl jejich posledním dítětem. Maminka Marie teď čeká už dítě desáté. Své sousedky však ujišťuje, že tentokrát to bude už její miminko poslední.

Robertovi je šest let a na světě se mu moc líbí. Celý den si běhá před jejich třemi domky, postavenými ve svahu pod cestou. Pod domky je políčko s cukrovou třtinou. Na jeho konci rostou banánovníky. Tři domky nemá ve vesnici hned tak každý, ale kdyby vás Robert pozval domů, asi byste se podivili, jak domky vypadají. Jsou to takové pididomky. Skoro jako pro trpaslíky. Když chce dovnitř vejít dospělý, musí sklonit hlavu. Všechny domky mají vředy jen jednu místnost. V prvním je jedna židle a prkno upevněné ve stěně. Tady tráví rodina většinu času v období dešťů. Místo u stěny naproti dveřím zabírají regály. Nahoře má Robertův tatínek uloženy dvě krabice s důležitými doklady. Jsou tam také staré noviny. Pod nimi jsou naskládány palice kukuřice z loňské sklizně. Už jich moc není. Nejvyšší čas, aby se naplnily kukuřicí z nové sklizně. Z kukuřičného zrna se mele mouka a vaří se z nich takové koule dosti podobné našim knedlíkům. Pod poslední dřevěnou deskou stojí dvě hliněné nádoby - patrně s kyselým mlékem a taky pár igelitových tašek s všelijakým harampádím. Vedle nádob je trochu slámy. Dvě slepice, které Robertova rodina vlastní, sem chodí snášet vejce. Druhý domek slouží jako kuchyně. Má začouzené, skoro černé stěny od ohně z ohniště bez komínu v rohu místnosti. Těžko byste tu hledali nějaké nádobí. Všechno jídlo se vaří v jediném železném kotli. Ted' je prázdný, obrácený dnem vzhůru před domkem. Třetí chatrč, ne větší než malý dětský pokojíček, je určená ke spaní. Za jedinou postelí bez matrace visí rohož z bambusových lišt a dělí místnost na dvě poloviny. Na posteli spává tatínek Ěli a maminka Marie. Za rohoží spí všech devět dětí. Marně byste tu však hledali nějaké postele. Děti spí na zemi. Bez matrací, bez rohoží, bez příkrytí. Když je zima, hřejí se navzájem tak, že si lehnou těsně vedle sebe. Robertova rodina je totiž velmi chudá.

Robert má dva bratry a šest sester. Ted' jsou všichni ve škole. Robert půjde brzy do školy také. Už se těší. Dnes však před jejich hliněnými domky hlídá kozu a čeká, kdy se tu objeví nějaký jeho kamarád. Od doby, co mu udělal jeho nejstarší bratr Jakub vozík z papundeklové krabice, jich má spoustu. Chce se s ním kamarádit skoro každý kluk z vesnice. Jakub připevnil ke krabici kolíky s ozubenými kolečky. Kolečka jsou z podrážek starých bot. K přední nápravě pak připevnil koženým proužkem dlouhý klacek, kterým je možné vozík z papundeklové krabice tlačit. Tak krásnou hračku nemá nikdo široko daleko. Kdepak! Robert občas vozík půjčí někomu z kamarádů. Za šroubek, za lesklý kamínek nebo za hliněnou kulíčku. Robert není lakomý.

GRUZIE

Jmenuje se Nina. Když se narodila, dostala jako dárek dva plyšáky, pejska a krokodýla. Také dostala hračky gumové, které jí maminka dávala do vaničky, když ji koupala. Nic z toho si však nepamatuje. Ani koupání, ani ty plyšáky. Byla přece malá. Sotva povyroستla a začala si něco pamatovat, došlo v Gruzii k smutným událostem. Její tatínek si navlékl vojenskou uniformu a odešel s ostatními muži do tmavé noci a už se nikdy domů nevrátil. Ona se musela s maminkou, sestrou a babičkou hned následující den vydat na cestu. Nešlo o žádný zájezd k moři, ani nikam za zábavou. Z domu je vyhnali vojáci ve skoro stejných uniformách, jako byla ta tatínkova. Prý to byli nepřátelé a určitě se tak chovali. Křičeli a tvářili se hrozně přísně. Dovolili jim vzít si s sebou jen dva batohy. Místo na nějakou hračku malé Niny už v nich nezbylo. Dva dny šly v chladu a za deště po cestě, kudy projížděly nákladáky, transportéry a tanky. Nešly samy. Před nimi i za nimi šly zástupy podobně postižených žen, dětí a starých mužů. Třetího dne došli do města. Nina ještě nikdy nebyla tak daleko od domova. Večer už za tmy se rozložily ke spaní pod stromem u cesty. Byla jim zima. Nina nedokázala usnout. Babička jí už potřetí zpívala její nejmilejší ukolébavku, přesto spánek nepřicházel. Doma by při zpěvu o usínající ovečce Nina usnula ještě dřív, než by babička dozpívala poslední sloku, ale tady? Nina nakonec usnula až za svítání.

V poledne byly ženy s dětmi zavedeny do velké tělocvičny. Nině by se v tělocvičně možná líbilo, ale kdo by teď myslel na cvičení? Na parketách ležely matrace. „Tady teď budete bydlet,“ řekli jim muži, kteří je sem dovedli. Nina s maminkou, sestrou a babičkou, stejně jako dalších dvacet rodin tu zůstaly skoro tři měsíce. Od té doby přestala mít Nina ráda tělocvičny. Nikdy se pořádně nevyspala a někdy měla taky hlad. Maminka přes den odcházela do města a hledala místo k bydlení. Vracela se zpátky utahaná a smutná. Jednou se však vrátila v dobré náladě a řekla: „Budeme se stěhovat!“ A byla to pravda.

Hned druhý den odešla celá rodina na druhý konec města do domu, kde pro ně připravili jednu místnost. Nic v ní nebylo, jen dvě prázdné bedny a v rohu místnosti - světe div se! V rohu místnosti ležel na podlaze, sice ne nový, ale stále ještě k světu, plyšový medvídek. Nina ho vyčistila a posadila ho na prázdnou krabici pod oknem, která jim všem teď slouží jako stůl. Plyšový medvídek tam však nesedává celý den. Nina si ho bere, když jde se sestrou ven před dům. Je to jejich nový kamarád. Už mu taky všechno o sobě řekly a slíbily mu, že ho nikdy nikde nezapomenou, i kdyby se měly vrátit domů ke svým ostatním hračkám. Zatím je však medvídek jejich jedinou a nejmilejší hračkou.

TANZANIE

Víte, že na rovníku je hora s bílou čepicí? Je to Kilimandžáro. Nejvyšší hora v Africe.

Nedaleko od ní se rozkládá pár městeček a vesnic. Do jedné z nich se podíváme. Jmenuje se Čekereny. Na mapě ji sice asi nenajdete, ale opravdu existuje. Nachází se kousek od města Moshi a žijí v ní kluci a děvčata podobná těm našim. Rádi si hrají, pomáhají doma rodičům (asi o trochu více než děti u nás) a také mají školu. Šli jsme se do ní podívat, ale zela prázdnotou. Jak to? Nikde nikdo. Co se stalo?

Jsou přece prázdniny a o prázdninách se do školy nechodí. To ví každý. V době prázdnin mají děti více času na hraní. Ostatně, v Africe si hrají ráda všechna mláďata: sloní, hroší, žirafí, opičí i ta člověčí. Jak by ne. Hraní je přece tou nejzábavnější činností na světě. Slůňata se čvachtají v kalužích, žirafátka si zvědavě prohlížejí svět z výšky a malé opičky se nejraději vozí na máminých zádech.

A děti? Jak si hrají děti v Africe?

Ono je to různé. Děti v Čekereny si však nejčastěji hrají... Trošku vás napínáme, že? Není to totiž snadné uhádnout. Děti v Čekereny si nejčastěji hrají se svými sourozenci.

Skoro všichni školáci mají doma mladší sourozence, a tak mají o zábavu postaráno. Myslíte, že jsou z toho rozmrzelí? Ani trošku. Když byli malí, i o ně se někdo ze starších sourozenců staral. A tak spolu s nimi běhají po venku, starají se o kůzlátka a telátka, slepice i kačeny, pomáhají mamince na políčku, chodí pro vodu, nebo se společně zajdou podívat, co zrovna dělá babička s dědou.

Ti bydlí v domečku z nepálených cihel. Někdy tam čeká na děti překvapení. Děda je šikovný. Umí vyrobit spoustu zajímavých věcí. Třeba i trojkolku. I kluci se pokoušejí něco sami vyrobit. Třeba malý vozíček na tyči. Kdo umí udělat takovouhle hračku, sklídí obdivné uznání ostatních kamarádů. Hrdě pak s vozíčkem jezdí po celé vesnici. A malí kluci se pyšní výrobky svých starších bratrů. Že je jednoduché udělat takový vozíček? Tak to zkuste. A nezapomeňte, že i kolečka si musíte vyrobit sami.

U dědy a u babičky se dá toho hodně zažít. Kluci chodí rádi s dědou vybírat z úlů plástve medu, což je úžasně dobrodružné.

Děvčata zase spíš raději zůstávají s babičkou doma. Zalévají květiny, nebo si hrají na dvorku.

Když přijedou lidé z Evropy, seběhnou se děti z celého okolí. Hrají pak společně hry, které ještě nikdy nehrály. Také kreslí, modelují a rády foukají bubliny.

Ne všechny zdejší děti si však mohou pořádně jen tak hrát. Některé z nich čeká doma ještě hodně práce. K večeru, když poleví horko a všichni mají svou práci hotovou, sejdou se kluci na fotbal a kdo je šikovný, přinese vlastnoručně vyrobený míč.

Holky zase společně skáčou panáka nebo přes švihadlo. V kanga* se neskáče zrovna lehce, ale dá se to naučit.

Hlavně, aby kanga při skákání nespadla. To by bylo smíchu.

* Kanga jsou zástěrky, či dlouhé sukně, které nosí kluci i děvčata, děti i dospělí.

BANGLADÉŠ

Rozoni žije na vesnici. V Bangladéši žije totiž na vesnici většina obyvatel. Celý den jsou na rýžových polích. Starání o rýžová pole je těžká práce. Rozoni chodí pomáhat svým rodičům na pole jen někdy. Její rodiče vědí, že je pro Rozoni dobré, aby chodila do školy. Rozoni chodí do školy ráda. Jejich škola je docela malá budova jen s jednou třídou, ale zato paní učitelka Susmita je hvězda. Paní učitelka to prostě s dětmi umí. Proto byste ve škole, kam chodí Rozoni, těžko našli žáka, který by si na školu stěžoval.

Samozřejmě, že ne všem dětem je příjemné zkoušení před tabulí a psaní dlouhých slohových prací je baví zrovna tak málo, jako děti u nás. Ale paní učitelka Susmita dokáže i z takové nudy, jakou bývá třeba matematika, udělat docela přijatelnou záležitost. O přestávkách si děti hrají na prašném plácku před školou. Když prší, zůstávají žáci v budově. Paní učitelka má pro ně vždycky nějakou zábavu. Malují společně obrázky na stěny, vystřihují obrázky ze starých časopisů a lepí si je do velkých sešitů.

Jednou přinesla paní učitelka Susmita do třídy v plastovém lavoru bláto. Ano, čtete dobře - bláto! Toho je v období dešťů v Bangladéši všude dost. Je ho plno v rýžových polích, šlapou v něm lidé na ulicích, ženy od něj mají zamazaná svá sárí*, muži své lungy** a děti ho mají někdy až za ušima. Není divu, že se občas objeví i na podlaze školy, kam chodí Rozoni, přestože se děti zouvají už na schodišti přede dveřmi. Paní Susmita se přesto nezlobí a kdo ví, jestli právě bláto na podlaze školy ji nepřivedlo k nápadu, který teď hodlala uskutečnit.

Zavolala každého žáka, jednoho po druhém, a dala jim z lavoru do rukou velkou hroudu bláta. Když už se všichni vrátili do lavic, vytáhla si tu poslední hroudu z lavoru a začala z ní modelovat ptáčka. Nejdřív ocásek, pak křídla, nakonec vymodelovala hlavu s otevřeným zobákem a udělala do ní místo očí dva dílky tužkou. Není divu, že do hodiny se na lavici před žáky objevila spousta dalších hlíněných ptáčků. Ne všechny výrobky byly tak povedené jako ten od paní učitelky, ale ta je všechny pochválila za snahu.

Rozonina hrouda bláta však zůstávala na lavici dlouho netknutá. Rozoni si s ní nevěděla rady. Ne, že by se jí ptáček vytvořený paní učitelkou z hroudy bláta nelíbil, ale bylo to stále přece jen bláto a ona bláto nerada. V období dešťů ho měli i doma všude. Nejhorší to bylo na dvorku za jejich domem. Čvachtaly se v něm kachny, bořily se do něj slepice a jejich kravička na něm dokonce jednou tak uklouzla, až si málem zlomila nohu.

Jejich kravička! Rozoni dostala nápad: „Nebude to pták, těch už mají teď ve třídě celé hejno! Bude to jejich kravička.“ Rozoni se dala do díla. Trvalo jí to rozhodně déle než vymodelování ptáčka. Ach ty nohy! Kdyby na hlíněném těle lépe držely. A narozdíl od ptáčků jsou čtyři. Nakonec se však přece jen Rozoni podařilo hlíněnou kravičku postavit na všechny čtyři nohy.

Dětské výtvary pak čtrnáct dnů schly v koutě třídy. To už pominuly deště. Během vyučování je dalších čtrnáct dnů vynášela paní učitelka na plechovém podnosu před školu na slunce. Potom jednoho rána, místo toho, aby usedli žáci do lavic, vydali se k hrnčíři na okraj vesnice. Ten se zrovna chystal v peci vypalovat misky na jogurt. Nebylo nic těžkého přidat k nim i hlíněné figurky od dětí. Třetí den se k hrnčíři vydali žáci s paní učitelkou znovu. Jejich výtvary už stály vypálené na polici v hrnčířově krámně. To bylo radosti! Děti si směly své ptáčky odnést domů. Rozoni si odnesla svou kravičku. Doma se všichni divili, cože to tam v té škole dělají. Ale nezlobili se. Kdepak! Rozoni si teď hraje se svou kravičkou na večer s kamarádkami. Je to její první hračka. Je na ni hrdá. Vyrobita si ji sama.

*Sárí jsou šaty pro ženy z jednoho kusu látky.

**Lungi je dohromady sešitý pruh látky, který nosí v Bangladéši muži.

MONGOLSKO

Tuja žije s rodiči a dvěma bratry v jurtě*. Nebydlí na jednom místě příliš dlouho. Jejich stádo krav a ovcí putuje jarní pouští Gobi. Dobytek spásá každý lístek trávy, který stačí z písčité půdy vyrašit a okouše každý lístek z keře, kterému se navzdory zimě podaří ze země vyrůst.

Tuja má svou ovci, dokonce i svého velblouda. Asi by se trochu podivila, kdyby se od nás dověděla, že my doma žádného velblouda nemáme. Tady v poušti Gobi ho však mají skoro všechny děti pastevců. Tatínek Tuje slíbil, že až vyroste, dostane i svého koně. Takového s hustou srstí, který ji věrně ponese na všech cestách pouští. Pravda, její starší bratry zajímají spíš než koně auta, ale copak se dá s auty povídat? Tuja ráda rozmlouvá se zvířátky z jejich stáda. Nikdy na ně nekřičí a nejčastěji si povídá s mlád'aty – s jehňaty, hříbaty, velbloud'aty nebo s telátky.

Dny na poušti ubíhají stejně rychle, jako dny u nás doma. Tuja chodí do školy jen občas, hlavně tehdy, když se jejich stádo přiblíží k městu nebo vesnici. Trochu jí vadí, že sotva se ve třídě s někým skamarádí, už se musí stěhovat jinam. Trochu ostatním závidí. Někdy ji děti ze školy pozvou k nim domů, do dřevěných domků. V jednom z nich měli i klavír. Dovolili jí, aby si vyzkoušela, jak se na něj hraje. Samozřejmě že jí to nešlo, ale možná, kdyby jí někdo ukázal, jak se správně tlučá na ty bílé a černé klapky, možná, že by se hře na klavír naučila. Zato televizi nikomu nezávidí. Nemá proč. V jejich jurtě televizi taky mají. Když se stěhují, opatrně ji zabalí do deky a pevně uvážou provázky mezi dva velbloudí hrbý. Jen s anténou bývají někdy potíže. Na některých místech, kam dorazí, není dobrý signál. Z televize Tuja ví, jak vypadá skutečná panenka a třeba taky Lego. Ona po Legu netouží, ale panenku, tu by ráda měla.

O svém přání mít panenku nikomu nepověděla. Svěřila se s ním jen jejich hříběti. Řekla mu, že by chtěla panenku s dlouhými vlasy a takovou, která když se položí, zavře oči – jako by spala. „Ještě, že mám tebe,“ šeptala hříběti do ucha. „S tebou si taky můžu hrát. A zavíráš oči, i když si neleháš.“

Jenou za půl roku hnal Tujin tatínek část svého stáda do města. Tam prodával na trhu dobytek. Někdy se mu samozřejmě všechny kusy prodat nepodařily, ale tentokrát prodal všechny ovce i krávy, které do města dovedl. Nakoupil všechno, co mu maminka napsala na lístek a už se chystal na cestu zpět. Pak však najednou dostal nápad a vrátil se do obchodu. Dlouho procházel mezi regály. Všiml si přitom, že hned vedle vlněných pantoflí leží mrkací panenky s dlouhými vlasy. Jednu z nich vzal a koupil ji. O slevě ceny s prodavačkou vůbec nesmlouval. Že měla Tuja z panenky radost, není snad ani nutné dodávat. Ze všeho nejdříve přinesla ukázat panenku hříběti. Co si při tom s ním povídala, nevíme, ale určitě to bylo něco velmi veselého. Sotva ho Tuja pustila z objetí, hříbě se rozběhlo rozpustile do pouště.

*Jurta je skládací dům z dřevěné konstrukce, kobereců, stanového plátna a kožešin. Žijí v něm Mongolci.

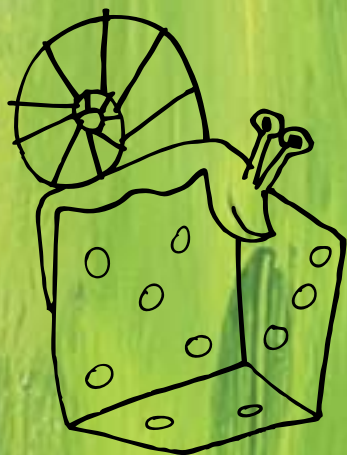
Seznam škol a dalších institucí, jejichž žáci a členové se soutěže zúčastnili:

ZŠ a MŠ Albrechtice	Albrechtice	ZŠ a ZUŠ Bezdrevská	České Budějovice	ZŠ	Hronov
ZŠ a MŠ Albrechtice	Albrechtice nad Vltavou	ZŠ Matice Školské	České Budějovice	Masarykova Jubilejní ZŠ	Hřebeč
ZŠ Josefa Bublíka	Bánov u Uh. Brodu	ZŠ a MŠ Vl. Rady	České Budějovice	ZŠ	Hudlice
ZŠ	Batelov	ZŠ Plešivec	Český Krumlov	ZŠ	Hustopeče u Brna
ZŠ a MŠ	Bělčice	ZŠ Za Nádražím	Český Krumlov	ZŠ a MŠ	Huzová - okr. Olomouc
ZŠ Komenského	Benešov nad Černou	ZUŠ A plus	Český Tešín	ZŠ	Hýskov - Beroun
ZŠ a MŠ	Benešov n. Ploučnicí	ZŠ	Čistá	4. ZŠ Hradební	Cheb
ZŠ	Bílovec	ZŠ a MŠ	Čkyně	2.ZŠ Májová	Cheb
ZŠ Kanice	Bílovice nad Svitavou	ZŠ	Děčín I	ZŠ	Chlumec
ZŠ a MŠ	Bílý Potok	ZŠ a MŠ Rybníště	Děčín	ZŠ M. Choceňského	Choceň
ZŠ Erbenova	Blansko	ZŠ a MŠ Březová	Dečín III	ZŠ a MŠ	Chodová Planá
ZŠ Komenského	Blatná	ZŠ	Děhylov	ZŠ	Chorutov
ZŠ praktická	Bojkovice	ZŠ Pulická	Dobruška	ZŠ Smetanova	Chotěboř
ZŠ a MŠ	Bořetice	ZŠ Brněnská	Dobruče	ZŠ	Chrást
ZŠ Na Výsluní Brandýs n.L.	Stará Boleslav	ZŠ a MŠ	Dolany	ZŠ	Chrástany
ZŠ Bakalovo nábreží	Brno	ZŠ V. Junka	Dolní Čermná	ZŠ	Chyšky
ZŠ Bosomožská	Brno	ZŠ a MŠ Dolní	Domaslavice	ZŠ Liberecká praktická	Jablonec nad Nisou
ZŠ a MŠ Bosonožské nám.	Brno	Jubilejní ZŠ Masarykova	Dolní Kounice	ZŠ Mozartova	Jablonec nad Nisou
EZŠ Čejkovic	Brno	ZŠ	Dolní Krupá - Havlíčkův Brod	ZŠ Na Šumavě	Jablonec nad Nisou
ZŠ a MŠ E. Přemyslovny - školní družina, Brno	Brno	ZŠ	Doubravice nad Svitavou	ZŠ	Jablonec nad Nisou-Rýnovice
ZŠ Gajdošova	Brno	ZŠ	Drahotuše	ZŠ a MŠ Košařiska	Jablunkov u Miltkova
ZŠ Heyrovského	Brno	ZŠ	Dřísy	ZŠ a MŠ Jalubí	Jalubí - Uh. Hradiště
ZŠ Přemyslovo nám. I	Brno	ZŠ J. Pešaty	Duchcov	ZŠ a MŠ při dětské léčebně	Janské lázně
ZŠ Štolcova	Brno	ZŠ A.Sochora	Duchcov	ZŠ Josefov	Jaroměř - Josefov
ZŠ Tuháčkova	Brno	ZŠ Schulzovy sady	Dvůr Králové nad Labem	ZŠ	Jaroměř
Tereza Marečková	Brno	ZŠ Gen. Pattona	Dýšina	ZŠ	Jenišovice
SMZŠ Rozmarýnova	Brno	ZŠ	Dýšina	ZŠ	Jeseník nad Odrou
ZŠ Řehořova	Brno	ZŠ a MŠ Tyršova	Frenštát pod Radhoštěm	ZŠ Nemýčeves	Jičín
ZŠ Masarykova	Brno	ZŠ Komenského 402	Frydek - Místek	ZŠ Nad Plovárnou	Jihlava
ZŠ a MŠ J.Broskvy	Brno - Chrllice	SŠ, ZŠ a MŠ	Frydek - Místek	ZŠ TGM	Jihlava
ZŠ Horácké náměstí	Brno - Řečkovice	ZŠ a MŠ Naděje	Frydek - Místek	ZŠ a MŠ Jilemnická	Jilemnice
ZŠ a MŠ	Bruzovice	ZŠ	Halenkov	ZŠ a MŠ speciální Roztocká	Jilemnice
ZŠ a MŠ	Břeclav	ZŠ	Havířov - Podlesí	ZŠ a MŠ	Jílové - Děčín
ZŠ a MŠ	Břežník	ZŠ Moravská	Havířov - Šumbark	ZŠ a MŠ	Jindřichovice pod Smrkem
ZŠ	Březová nad Svitavou	ZŠ Havlíčkův Brod	Havlíčkův Brod	2. ZŠ	Jindřichův Hradec
ZŠ	Budišov nad Budišovkou	ZŠ a MŠ	Hevlín	ZŠ Štítného	Jindřichův Hradec
ZŠ	Bystřice	ZŠ	Hlubočky	Městská knihovna - dět.odd.	Jindřichův Hradec
ZŠ T.G.Masaryka	Bystřice nad Pernštejnem	ZŠ Cihelní	Hlučín - Rovniny	ZŠ	Jirkov
ZŠ a MŠ	Bystřice pod Lopeníkem	ZŠ Hodice	Hodice - Třešť	ZŠ T.G.Masaryka	Jistebník - Nový Jičín
ZŠ a MŠ	Bzenec	1.ZŠ	Holešov	ZŠ a MŠ	Jivina
ZŠ a MŠ	Cehnice	ZŠ a MŠ	Holoubkov	ZŠ	Kamenice nad Lipou
ZŠ	Čeladná	ZŠ a MŠ	Horní Bludovice	ZŠ a MŠ	Kamenický Šenov
ZŠ	Čerčany	ZŠ	Horoměřice	ZŠ J.A.Komenského	Karlovy Vary
ZŠ a MŠ	Černošín	ZŠ a MŠ	Hořepník	ZŠ, MŠ a praktická ZŠ	Karlovy Vary
ZŠ	Černovice	ZŠ Na Habru	Hořice	ZŠ a MŠ	Karviná - Fryštát
ZŠ	Černuc - Kladno	ZŠ a MŠ Kmetiněves	Hospozín	ZŠ a MŠ Norská	Kladno
ZŠ	Lhota	ZŠ J.A.Komenského - Ston	ZŠ J.A.Komenského - Ston	ZŠ a MŠ Běšiny	Klatovy
ZŠ Dr. Miroslava Tyrše	Česká Lípa	ZŠ a MŠ Štefcova	Hradec Králové	ZŠ a MŠ Olbramovice	Klímkovice
ZŠ Partyzánská	Česká Lípa	1. soukromá ZŠ	Hradec Králové	ZŠ a MŠ	Kněževés
ZŠ Sever	Česká Lípa	ZŠ Hradec nad Moravicí	Hradec nad Moravicí	ZŠ a MŠ	Kněžice
ZŠ Šlunkovská	Česká Lípa	ZŠ a MŠ Branka u Opavy	Hradec nad Moravicí	ZŠ a MŠ	Kněžpole - Bílovice
ZŠ a MŠ Zahradky	Česká Lípa	ZŠ a MŠ	Hranice	5. ZŠ Mnichovická	Kolín
ZŠ Nádražní 5.A	Česká Třebová	ZŠ Šromotovo nám. - školní družina, Hranice	ZŠ Šromotovo nám. - školní družina, Hranice	ZŠ a MŠ	Kopidlno

ZŠ Koprivnice - Lubina	Koprivnice	8 ZŠ Václavkova	Mladá Boleslav	ZŠ	Přílník - Trutnov
ZŠ E.Zátopka	Koprivnice	ZŠ	Mladá Boleslav	ZŠ	Písečná u Jeseníku
ZŠ Gutha - Jarkovského	Kostelec nad Orlicí	ZŠ	Mladkov	ZŠ a MŠ	Písek
ZŠ a MŠ	Košetice	ZŠ	Mohelnice	ZŠ - školní družina	Plumlov
ZŠ a MŠ při Hamzově léčebně, Košumberk - Luže		11. ZŠ Obr. Míru	Most	16 ZŠ a MŠ	Plezeň
ZŠ Mitoše Šolleho	Kouřim	ZŠ	Most	13. ZŠ	Plezeň
ZŠ a MŠ	Krásná Lípa	ZŠ Zdeňka Štěpánka	Most	25 ZŠ	Plezeň
ZŠ	Kravaře - Kouty	ZŠ a MŠ	Mošnov	Masarykova ZŠ	Plezeň
ZŠ a MŠ	Kravsko	ZŠ	Mšeno	22 ZŠ Plezeň	Plezeň
ZŠ a MŠ speciální Fr. Vančury, Kroměříž	Kroměříž	ZŠ a MŠ	Myslibořice	28. ZŠ Rodinná	Plezeň
ZŠ církevní	Kroměříž	ZUŠ	Němčice nad Hanou	2. ZŠ Schwarzova	Plezeň
ZŠ a MŠ Masarykova	Krupka	ZŠ a MŠ	Nesovice	ZŠ Skupova	Plezeň
MŠ	Krušovice	ZŠ a MŠ	Nivnice	26. ZŠ	Plezeň
ZŠ a MŠ	Křemže	ZŠ	Nová Paka	21. ZŠ	Plezeň
ZŠ a MŠ	Křtiny	ZŠ	Nové Město na Moravě	33. ZŠ	Plezeň
ZŠ a MŠ	Kujavy	ZŠ	Nové Město nad Metují	15. ZŠ T. Brzkové	Plezeň
ZŠ a MŠ Karla Svolinského	Kunčice pod Ondřejníkem	ZŠ	Nové Strašecí	ZŠ a MŠ	Plezeň - Božkov
ZŠ a MŠ	Ladná	ZŠ praktická Palackého	Nový Bydžov	při CASD	Plezeň
ZŠ Dolní Třešňovec	Lanškroun	ZŠ	Nový Hrozenkov	21. ZŠ	Plezeň
ZŠ speciální	Lanškroun	ZŠ Jubilejní	Nový Jičín	ZŠ	Plezeň - Újezd
ZUŠ J. Pravečka	Lanškrouny	ZŠ	Nový Jičín	14. ZŠ	Plezeň - Újezd
ZŠ a MŠ	Lázně Kynžvart	ZŠ a MŠ Krcchleby	Nymburk	ZŠ	Poběžovice
ZŠ a MŠ	Ledčice	ZUŠ B.M. Černohorského	Nymburk	ZŠ T.G. Masaryka	Poděbrady
ZŠ a MŠ	Lešany - Netvořice	ZŠ a MŠ	Nýřany	ZŠ a MŠ Brzkov	Polná
ZŠ a MŠ Barvířská	Liberec	Duchovka o.s.	Obrnice	ZŠ a MŠ	Poříčí nad Sázavou
ZŠ Česká	Liberec		Odolná voda	ZŠ Gpor.F. Peřiny	Praha - Řepy
ZŠ Gollova - praktická	Liberec	ZŠ Heřmanice u Oder	Odry	ZŠ Štěchovice	Praha - západ
ZŠ Kaplického	Liberec	ZŠ Olbramovice	Olbramovice	Malostranská ZŠ	Praha I
ZŠ Doctrina	Liberec	ZŠ Demlova	Olomouc	ZŠ sv. Vrštily	Praha I
ZŠ praktická a speciální	Liberec	ZŠ a MŠ Gorkého	Olomouc	ZŠ J. Gutha Jarkovského	Praha I
ZŠ a MŠ pro tělesně postižené, Liberec I		ZŠ a MŠ	Olšovec - Hranice I	ZŠ Vodičkova	Praha I
ZŠ a MŠ Barvířská	Liberec 3	ZŠ a MŠ	Opatovec	ZŠ Jakutská	Praha 10
ZŠ	Liberec VI	MŠ	Oráčov - okr. Rakovník	ZŠ Karla Čapka	Praha 10
ZŠ Hranická	Lipník n. Bečovou	ZŠ Ke Studánce	Orlová - Lutyně	ZŠ V Rybníčkách	Praha 10
ZŠ Osecká	Lipník n. Bečovou	ZŠ Orlová	Orlová - Poruba	ZŠ Praha 10	Praha 10 - Strašnice
ZŠ Havlíčkova	Litoměřice	ZŠ Oslavany	Oslavany	ZŠ Vachkova	Praha 10 - Uhriněves
ZŠ Na Valech	Litoměřice	ZŠ Gen. Píky	Ostrava	ZŠ Mládí	Praha 13 - Stodůlky
RKC Klobouk při Diakonii ČCE, Litoměřice		ZŠ Maticíni	Ostrava	ZŠ Lupáčova	Praha 3
ZŠ Masarykova	Litoměřice	ZŠ	Ostrava - Hrabová	ZŠ a MŠ nám. Jiřího z Lobkovic, Praha 3	
Doprov pro matky s dětmi	Litoměřice	ZŠ a MŠ Krestova	Ostrava - Hrabůvka	ZŠ nám. Jiřího z Poděbrad	Praha 3
ZŠ a MŠ Podkrušnohorská	Litvínov	ZŠ	Ostrava - Mar. Horv	Hanka Křenová - PUZŠ Horáčkova, Praha 4	
ZŠ Jezeřany - Maršovice	Loděnice	ZŠ speciální	Ostrava - Mar. Horv	ZŠ, MŠ a SŠ Kavčí Horv	Praha 4
ZŠ	Loučná nad Desnou	ZŠ	Ostrava - Michálkovice	ZŠ Na Chodovci	Praha 4
ZŠ a MŠ	Louka u Litvínova	ZŠ Mitrovická	Ostrava - Nová Bělá	ZŠ s Ruj Bronzová	Praha 5
ZŠ A. Baráka	Lovosice	Eva Purkyňová - ZŠ A. Hrdličky, Ostrava - Poruba		ZUŠ K Brance	Praha 5
ZŠ	Luby	ZŠ Dětská	Ostrava - Poruba	ZŠ praktická a ZŠ speciální Lužiny, Praha 5	
ZŠ a MŠ Lučina, okr. Frýdek	Místek	ZŠ Porubská	Ostrava - Poruba	FZŠ V Remízku	Praha 5
ZŠ E. Beneše	Lysice	ZŠ a MŠ Staroveská	Ostrava - Proskovice	ZŠ Charlotty Masarykové	Praha 5
ZŠ	Malonty	ZŠ Volgogradská	Ostrava - Zábřeh	ZŠ a MŠ Barrandov	Praha 5 - Hlubočepy
ZŠ a MŠ	Martínkovice	ZŠ J.V. Myslbeka a MŠ	Ostrov, Ostrov	ZŠ Černošická	Praha 5 - Lipenec
ZŠ a MŠ	Maštov - Chomutov	ZŠ a MŠ	Osvětimany	ZUŠ Nad Alejí	Praha 6
ZŠ	Mělník - Mlázice	MŠ a ZŠ	Palkovice	ZUŠ Blatiny	Praha 6 - Řepy II
ZŠ praktická	Mělník	ZŠ	Pavílkov, okr. Rakovník	ZŠ Palmovka	Praha 8
ZŠ Jindřicha Matiegky	Mělník	ZŠ a MŠ	Petrohrad - Černčice	ZŠ Na Balabence	Praha 9
ZŠ	Meziboří	ZŠ	Petrovice u Sedlčan	MŠ Pod Krocínkou	Praha 9
ZŠ a MŠ	Miřetice - Vacov	ZŠ a MŠ	Pičín	ZŠ Gen. Janouška	Praha 9 - Černý Most

ZŠ Ratibořická	Praha 9 - Horní Počernice	ZŠ a MŠ Toskánská	Tachlovice	ZŠ	Vyškov
ZŠ Litvínovská	Praha 9 - Prosek	ZŠ Hradecká	Telč	ZŠ a MŠ	Nemile
ZŠ Prachatice	Prachatice	ZŠ	Telč	ZŠ Horymírova	Zábřeh - Ostrava
Dětský domov, ZŠ	Prachatice	ZŠ Buzulucká	Teplice	ZŠ a MŠ	Zadní Třeboň
ZŠ a MŠ	Prakšice	ZŠ s rozš.výukou VV Koperníkova, Teplice	Teplice	ZŠ	Zátor - Loučky
ZŠ	Prakšice	ZŠ Na Stínadlech	Teplice	ZŠ Sokolská	Zborovice
ZŠ	Prostějov	ZŠ Maxe Švabinského	Teplice	ZŠ Zlechov	Zlechov - Uh.Hradiště
SŠ, ZŠ a MŠ Jistota	Prostějov	ZŠ speciální U Červeného kostela, Teplice	Teplice	ZŠ	lín
ZŠ a MŠ Malá Dlážka	Přerov	ZŠ U nových lázní	Teplice	ZŠ Komenského I	Zlín
ZŠ	Přerov	ZŠ	Tetín	ZŠ Okružní	Zlín
ZŠ Jičinská	Příbor	ZŠ a MŠ	Troubky	ZŠ	Zvoleněves - Kladno
ZŠ	Radiměř	ZŠ	Tršice	ZŠ praktická, speciální a logopedická, Žatec	
ZŠ Rajhradice	Rajhrad	ZŠ a MŠ speciální	Trutnov	ZŠ Škrdlovice	Zdár nad Sázavou
MŠ Klicperova	Rakovník	ZŠ Na Stavě	Třebechovice pod Oreberem	ZŠ Palachova	Žďár nad Sázavou
3.ZŠ Okružní	Rakovník	ZVŠ Dlažkovice	Třebívlice	ZŠ	Žďár nad Sázavou
ZŠ Olešná	Rakovník	1. ZŠ s pol.jaz.vyuč.	Třinec	ZŠ	Vojnův Městec
MŠ V Lukách	Rakovník	ZŠ	Třinec-Neboř	ZŠ a MŠ	Želeč
ZŠ a MŠ	Rasošky - Náchod	ZŠ a MŠ Oldřichovice	Třinec	ZŠ a MŠ	Ženklova
ZŠ a MŠ	Raškovice	Jubilejní ZŠ a MŠ Masarykova, Třinec	Třinec	ZŠ a MŠ	Žimutice
ZŠ	Rohatec	ZŠ Petra Bezruče	Třinec		
ZŠ - školní družina	Rokytnice nad Jizerou	ZŠ Skálova	Turnov		
ZŠ a MŠ	Ropice	ZŠ Sobotecká 242	Turnov		
ZŠ	Rosice	ZŠ	Turnov		
ZŠ a MŠ	Rovečné	ZŠ Hlúnecká	Týn nad Vltavou		
ZŠ	Roztoky	ZŠ	Uherský Ostrov		
ZŠ Videčská	Rožnov nad Radhoštěm	ZŠ Masarykova	Praha - Újezd nad Lesy		
ZŠ a MŠ	Rynárec - Pelhřimov	ZŠ a MŠ Drnovice	Újezd u Val.Klobouk		
ZŠ a MŠ	Skorošice	ZŠ	Úničov		
ZŠ a MŠ	Skrvany	ZŠ	Úpice Lány		
2. ZŠ	Slaný	ZŠ a MŠ	Úřčice		
ZŠ Tvršova	Slavkov u Brna	ZŠ Neštěmická	Ústí nad Labem		
ZŠ a MŠ	Smlilovice - Fýdek Místek	ZŠ Pod Vodojemem	Ústí nad Labem		
ZŠ	Smiřice	ZŠP Neštěmice	Ústí nad Labem		
ZŠ Smrčovka	Smrčovka	ZŠ	Ústí nad Labem		
ZŠ a MŠ	Srubby	ZŠ Hluboká	Ústí nad Labem - Neštěmice		
ZŠ	Brandýs n.L. - Stará Boleslav	ZŠ a MŠ Speciální	Ústí nad Orlicí		
ZŠ	Staré Město	ZŠ a praktická škola	Úvaly		
ZŠ Starý Kolín	Starý Kolín	ZŠ	Úvaly		
ZŠ a MŠ Plánkova	Strakonice	ZŠ Brň Čapků	Úpice		
ZŠ Považská	Strakonice	ZŠ	Velká Hleďsebe		
ZŠ a MŠ	Střelecké Hoštice	ZŠ	Velké Březno		
ZŠ a MŠ	Střelice	ZŠ a MŠ	Velké Heraltice		
ZŠ	Střítež nad Ludinou	ZŠ Oslavická	Velké Meziříčí		
ZŠ a MŠ	Studeneč	ZŠ a MŠ	Veřovice		
ZŠ speciální DČCE Merklín	Sušice	ZŠ TGM	Vimperk		
ZŠ Lánecká	Světlá nad Sázavou	ZŠ praktická	Vimperk		
ZŠ a MŠ	Světlá pod Ještědem	ZŠ	Vintřův		
ZŠ - speciální	Svitavy	ZŠ Komenského	Vítkov		
ZŠ	Svitavy	ZŠ	Vítkov		
ZŠ T.G.Masaryka	Šardice	Dětský domov a ZŠ	Vizovice		
ZŠ a MŠ	Šenov u Nového Jičína	ZŠ Trávníky	Vsetín		
ZŠ a MŠ	Ševětín	ZŠ	Vsetín		
ZŠ	Šilheřovice	ZŠ a MŠ Turkmenská	Vsetín		
ZŠ Kaňka	Tábor	ZŠ speciální škola	Vsetín		
ZŠ a MŠ Husova	Tábor	ZŠ a MŠ	Všenory		
ZŠ Církevní Orbis Pictus	Tábor 2	ZŠ	Vysoké Mýto		

KATALOG OBRÁZKŮ

1.MÍSTO | MARTINA PEŠŤÁKOVÁ | 4. třída | 15. ZŠ Plzeň

2. MÍSTO | MARIE NĚMCOVÁ | 4. třída | SMZŠ Brno

3. MÍSTO | NATÁLIE GALASOVÁ | 3. třída | ZŠ a MŠ Prakšice

LUCIE SZOSTKOVÁ | 3. třída | ZŠ Albrechtice

TEREZA DOSKOČILOVÁ | 2. třída | ZŠ Batelov

ELIŠKA ŠTROBACHOVÁ | 5. třída | ZŠ Na Výsluní | Brandýs nad Labem

KAMILA GRIAČOVÁ | 4. třída | ZŠ Brno

VENDULA HERZANOVÁ | 4. třída | ZŠ Brno

NELA KUBŮ | 3. třída | ZŠ Brno

NIKOL LEFKA | 4. třída | ZŠ Brno

PETRA VODIČKOVÁ | 4. třída | ZŠ Brno

JAROSLAV ZAŇKO | 3. třída | ZŠ Brno

NIKOLA KUBENKOVÁ | 1. třída | ZŠ Brno-Židenice

EMA NĚMEČKOVÁ | 1. třída | ZŠ a MŠ Bzenec

PETRA KVĚTOŇOVÁ | 4. třída | ZŠ a MŠ Cehnice

ANNA POKORNÁ | 5. třída | ZŠ Čerčany

ONDŘEJ MIKEŠ | 1. třída | ZŠ České Budějovice

ELIŠKA VEČEŘOVÁ | 3. třída | ZUŠ A plus | Český Těšín

MARTIN VOPAT | 5. třída | ZŠ Dřívý

ADÉLA MÁDLOVÁ | 1. třída | ZŠ Dvůr Králové nad Labem

MARTIN PRCHAL | 3. třída | ZŠ Havlíčkův Brod

LEONA HRDLIČKOVÁ | 3. třída | ZŠ Chlumec

LUCIE BUBENÍČKOVÁ | 5. třída | ZŠ Chrástany

TEREZA HVĚZDOVÁ, LUCIE BUBENÍČKOVÁ, MILAN NOVÁČEK, VANDA ČERŇÁKOVÁ | 5. třída | ZŠ Chrášťany

MILAN NOVÁČEK | 5. třída | ANNA SLADKOVSKÁ | 4. třída | ZŠ Chrášťany

ANNA PROCHÁZKOVÁ | 1. třída | ZŠ a MŠ při dět. léčebně | Janské Lázně

KLÁRA HOFMANOVÁ | 4. třída | ZŠ praktická | Jilemnice

ALEX KOBRLE | 1. ZŠ speciální | Jilemnice

ANNA VLKOVÁ | 3. třída | ZŠ Kanice

PAVEL DUCHEK | 3. třída | ZŠ praktická | Karlovy Vary

IVANA RAMBOUSKOVÁ | 4. třída | ZŠ a MŠ Kněžice

KRISTÝNA ŠICOVÁ | 4. třída | ZŠ Kopřivnice

KAROLÍNA CHYBOVÁ | 3. třída | ZŠ Kravaře-Kouty

NATÁLIE ČÁSTKOVÁ | 3. třída | ZŠ a MŠ Kravsko

LUCIE ČÍŽKOVÁ | 5. třída | ZŠ a MŠ Kravsko

TEREZA HAMZOVÁ | 5. třída | ZŠ a MŠ Kravsko

JÁN KANDERKA | 5. třída | ZŠ a MŠ Kravsko

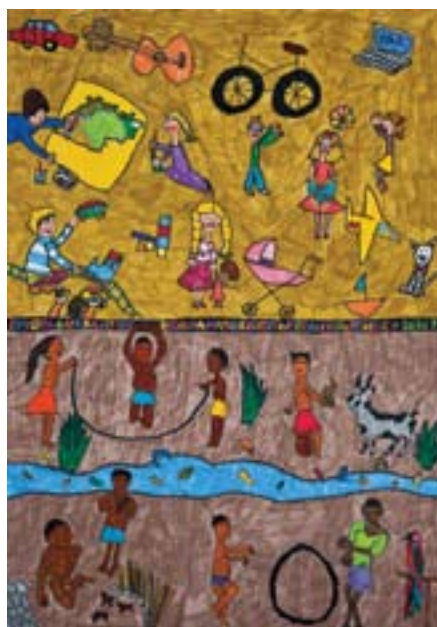
BÁRA MENŠÍKOVÁ | 2. třída | ZŠ a MŠ K. Svobinského | Kunčice p. Ondřejníkem

SABINA STEMPĚNOVÁ | 2. třída | ZŠ a MŠ K. Svobinského | Kunčice p. Ondřejníkem

JANA ZHÁŇALOVÁ | 4. třída | ZŠ Ladná

SÁRA MÁDLÍKOVÁ | 1. třída | ZŠ Doctrina | Liberec

SÁRA GRUNDZOVÁ | 5. třída | ZŠ praktická | Lipník nad Bečvou

JAN FLORUS | ZŠ Edvarda Beneše | Lysice

ADÉLA KROMPOVÁ | ZŠ Edvarda Beneše | Lysice

NIKOLA HOLUBOVÁ | 1. třída | ZŠ a MŠ Martínkovice

JAN PARÁK | 1. třída | ZŠ Meziboří

LILIANA TONGOVÁ | 2. třída | 8. ZŠ Mladá Boleslav

JIŘÍ ŠALANDA | 5. třída | ZŠ Most

MARKÉTA KŘÍŽOVÁ | 2. třída | ZUŠ Němčice nad Hanou

ALICE SUCHOMELOVÁ | 2. třída | ZUŠ Němčice nad Hanou

STANISLAVA GREGOROVÁ | 2. třída | ZŠ | Nemite

MARTIN ŠPAVELKO | 5. třída | ZŠ Nová Bělá

IVATA HANIČÁKOVÁ | 4. třída | ZŠ Nový Hrozenkov

LUCIE BUKOVJANOVÁ | 4. třída | ZŠ Nový Jičín

KATEŘINA KOUČKÁ | 2. třída | ZUŠ Nymburk

EVA PURKYŇOVÁ | 5. třída | ZŠ Ostrava-Poruba

ALEXANDR JAKUBČÍK | 5. třída | ZŠ Ostrava-Zábřeh

JUSTÝNA ŽOCHOVÁ | 1. třída | ZŠ Plumlov

MICHAELA BURKOVSKÁ | 1. třída | 28. ZŠ Plzeň

LENKA JANOVÁ | 2. třída | 15. ZŠ Plzeň

FILIP KREJBICH | 1. třída | 28. ZŠ Plzeň

ANETA PEPRNÁ | 4. třída | 15.ZŠ Plzeň

BARBORA POKORNÁ | 3. třída | 15.ZŠ Plzeň

VOJTĚCH ŠINDELÁŘ | 4. třída | 22. ZŠ Plzeň

MICHAL VOJTUŠ | 2. třída | 15. ZŠ Plzeň

KOLEKTIV | 4. třída | 15. ZŠ Plzeň

KOLEKTIV | 14. ZŠ Plzeň

PETR ŠÍLA | 3. třída | ZŠ Praha I

GEORG VOLYNKIN | 2. třída | ZŠ Praha I

KIM YE JIN | 3. třída | ZŠ Praha 1

LE HOANG YEN NHI | 5. třída | ZŠ Praha 3

PAVEL NĚMEČEK | 3. třída | ZŠ praktická a speciální | Praha 5

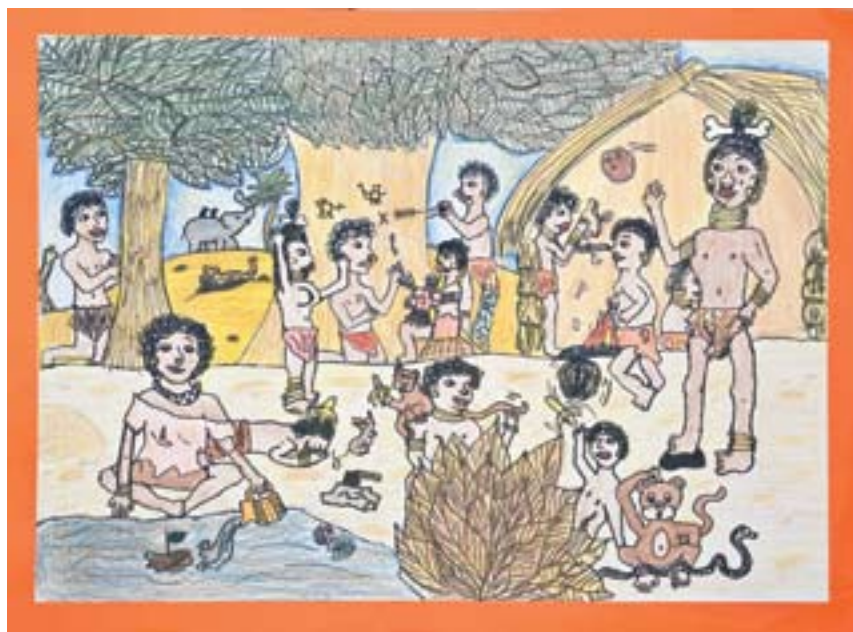
NIKOLA ŠPIKOVÁ | 6. třída | ZŠ praktická a speciální | Praha 5

KATEŘINA BÁRTOVÁ | 4. třída | ZUŠ Praha 6

MAREK TALAFANT | 3. třída | ZŠ Praha 9

BÁRA CHMELOVÁ | 4. třída | ZŠ Praha-Strašnice

BÁRA CHMELOVÁ | 4. třída | ZŠ Praha-Strašnice

KAMILA JURÁKOVÁ | 2. třída | ZŠ a MŠ Prakšice

ELIŠKA KADLČKOVÁ | 3. třída | ZŠ a MŠ Prakšice

BEÁTA JAKUBSKÁ | 1. třída | ZŠ Smiřice

TEREZA MICHÁLKOVÁ | 5. třída | ZŠ Stráž nad Ludinou

DANIELA PAVELKOVÁ | 4. třída | ZŠ Světlá pod Ještědem

DENISA KOSTKOVÁ | 5. třída | ZŠ Tachlovice

TEREZA VRŠECKÁ | 3. třída | ZŠ Teplice v Čechách

ADAM ZABYSTRZAN | 2. třída | Jubilejní Masarykova ZŠ | Třinec

TEREZA DUDYSOVÁ | 4. třída | ZŠ Trinec-Nebory

KAROLÍNA DANÍČKOVÁ | 3. třída | ZŠ Vítkov

AMÁLIE BRADOVÁ | 1. třída | ZŠ Vsetín

NIKOLA BRAVENCOVÁ | 2. třída | ZŠ Vsetín

NIKOL ČERNOTOVÁ | 1. třída | ZŠ Vsetín

TEREZA HANÁKOVÁ | 1. třída | ZŠ Vsetín

IVA KURTINOVÁ | 1. třída | ZŠ Vsetín

MICHAL OBR | 4. třída | ZŠ Vsetín

ADRIAN PAČAN | 1. třída | ZŠ a MŠ Vsetín

LENKA TOMAŠČÍKOVÁ | 3. třída | ZŠ speciální a MŠ Vsetín

NINA ŽIGOVÁ | 5. třída | ZŠ a MŠ Vsetín

MICHAL MILOTA | 3. třída | ZŠ Žďár n. Sázavou

JAKUB ŠOUKAL | 5. třída | ZŠ a MŠ Želeč

Hlavní partner

NÁRODNÍ MUZEUM

Hlavní mediální partner

tiscali.cz

Mediální partneři

Partner

Každá správná kniha, stejně jako katalog, mívá nakonec slovo závěrem.
Bylo by proto rozhodně škoda, kdybych já, šnek Pepa, neřekl nějaké to moudro či vznešenou myšlenku.

Tak tedy především! Mám pro vás dobrou zprávu. Šnek z kopřivového zákoutí v Prokopském údolí je naživu. Prý ho někdo hned za Prahou vzal i se svačinou do batohu a došel s ním až do Prčic. Vystrašený šnek se schoval do své ulity a čekal nejhorší. Nic zlého se mu ale nestalo. Majitelka batohu Šarlota Jedličková jej našla hned poté, co se vrátila do svého rodného města Brna. Z Prčic do Brna ovšem už nešla, ale jela vlakem, což milému šnekovi z kopřivového zákoutí v Prokopském údolí upřímně závidím, neboť já vlakem nikdy nejel. Studentka Jedličková naštěstí v Brně nevyhodila šneka z okna, ale odnesla ho do parku zvaného Lužánky, kde byl letos k vidění kousek od kašny s vodotryskem. Údajně nebyl sám, byla s ním nějaká šnečí dáma, což je vlastně záležitost soukromého charakteru, o níž není radno se šířit tiskem.

Nu a ta vznešená myšlenka? Milé děti, žáci a žákyně, určitě si hrajte. Nezapomínejte však na ty, kteří by si třeba rádi hráli s vámi. Nebývejte u hraní i s tou nejmilejší hračkou sami. Ve dvou i více dětech si užijete větší radost, neboť jak jedno přísloví říká: Sdílená bolest, menší bolest. Sdílená radost, radost největší.

OBSAH

4	Úvod
6	Porota
10	Hlavní patroni soutěže
12	Patroni soutěže
22	Partneři
26	Etiopie
28	Keňa
30	Gruzie
32	Tanzanie
34	Bangladéš
36	Mongolsko
38	Seznam škol
42	Katalog obrázků
97	Závěr

Na přípravě katalogu spolupracovali:

Bronislava Hyvarová, Anna Lukešová, Alena Skutilová, Mirka Žaludová, Stanislav Staněk, Jan Bárta, Jiří Janíček, Radek Špínka

ADRA

o.s. ADRA
Klikatá 1238/90c
158 00 PRAHA 5

www.adra.cz
www.adra.mojetelevize.cz

PRVÁK

© ADRA 2011